

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

06. 08. 20 26

м. Київ

№ 1327

Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти для виконання функцій кар'єрного освітнього радника на тему «Організація діяльності кар'єрного освітнього радника в закладі загальної середньої освіти»

Відповідно до абзацу п'ятнадцятого пункту 10 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), підпункту 13 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами), з метою розвитку та вдосконалення фахових компетентностей педагогічних працівників, необхідних для виконання функцій кар'єрного освітнього радника, ефективної організації профорієнтаційної роботи та кар'єрного консультування здобувачів освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти для виконання функцій кар'єрного освітнього радника на тему «Організація діяльності кар'єрного освітнього радника в закладі загальної середньої освіти» (далі – Типова програма), що додається.

2. Директорату шкільної освіти (Кільдерова Інна) забезпечити оприлюднення Типової програми на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Софієнко Анастасію.

Міністр

Андрій БУТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти
і науки України
06.08.2026 № 1327

**Типова програма
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної
середньої освіти для виконання функцій кар'єрного освітнього радника
на тему «Організація діяльності кар'єрного освітнього радника в закладі
загальної середньої освіти»**

Розробники: учасники робочої групи відповідно до наказу державної установи «Український інститут розвитку освіти» від 06 червня 2026 року № 98-аг.

Рецензенти:

Хомич Лідія, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор;

Грабовська Тетяна, в. о. директора Комунального закладу «Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти» Закарпатської обласної ради, кандидат фізико-математичних наук, доцент.

Термін дії програми становить п'ять років із дня її затвердження. Зміни та доповнення до Типової програми вносяться в порядку, визначеному законодавством України, за наявності обґрунтованої потреби, зокрема у разі внесення змін до нормативно-правових актів, що регулюють відповідну сферу, або зміни умов її реалізації.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми. Типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти для виконання функцій кар'єрного освітнього радника «Організація діяльності кар'єрного освітнього радника в закладі загальної середньої освіти» (далі – Типова програма) розроблено відповідно до сучасних викликів розвитку освіти, ринку праці та необхідності забезпечення системної підтримки професійного самовизначення здобувачів освіти. В умовах реалізації реформи «Нова українська школа», запровадження профільної середньої освіти, швидких соціально-економічних змін, цифрової трансформації, демографічних та воєнних викликів особливого значення набуває формування в учнів компетентності управління кар'єрою, здатності здійснювати усвідомлений вибір подальшої освітньо-професійної траєкторії з урахуванням особливостей української системи освіти та національного ринку праці.

Актуальність розроблення Типової програми зумовлена реалізацією державної освітньої політики, спрямованої на розвиток системи кар'єрного освітнього радництва в закладах загальної середньої освіти та формування цілісної системи професійної орієнтації і кар'єрного консультування здобувачів освіти. Типова програма спрямована на формування в педагогічних працівників компетентностей, необхідних для якісного виконання функцій кар'єрного освітнього радника,

організації кар'єрного супроводу учнів, міжвідомчої взаємодії та створення кар'єрно-орієнтованого освітнього середовища.

Типову програму розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійний розвиток працівників», постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами), розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» (зі змінами), наказу Міністерства освіти і науки України від 24 листопада 2025 року № 1541 «Про затвердження Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування в системі освіти України на 2025–2030 роки», державних стандартів базової та профільної середньої освіти, а також інших нормативно-правових актів, що регулюють організацію освітнього процесу, професійну орієнтацію, кар'єрне консультування та професійний розвиток педагогічних працівників.

Зміст Типової програми враховує вимоги чинних професійних стандартів «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Практичний психолог закладу освіти», «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти» в частині компетентностей, необхідних для здійснення кар'єрного супроводу здобувачів освіти. До затвердження окремого професійного стандарту «Кар'єрний освітній радник» програма забезпечує інтеграцію та розвиток компетентностей, визначених зазначеними професійними стандартами, з урахуванням специфіки виконання педагогічними працівниками функцій кар'єрного освітнього радника.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти (базовий та профільний рівні), які виконуватимуть функції кар'єрного освітнього радника.

Обсяг (тривалість): 90 год (3 кредити ЄКТС).

Особливості реалізації програми. Типова програма реалізується в повному обсязі з метою комплексного формування професійних компетентностей кар'єрного освітнього радника. Її загальний обсяг становить 90 годин (3 кредити ЄКТС) і включає обов'язкові модулі 1, 2 та один із варіативних складників модуля 3. Модуль 3 містить два варіанти змісту відповідно до рівнів повної загальної середньої освіти: для базової середньої освіти; для профільної середньої освіти.

Під час розроблення освітніх програм підвищення кваліфікації (далі – освітні програми) на основі цієї Типової програми суб'єкт підвищення кваліфікації обирає один із варіативних складників модуля 3 відповідно до цільової аудиторії. У темі та змісті освітньої програми обов'язково зазначаються обраний варіативний складник і категорія здобувачів освіти, для роботи з якою здійснюватиметься підготовка кар'єрних освітніх радників.

Для цільової групи педагогічних працівників, які пройшли підготовку за цією Типовою програмою в повному обсязі та отримали документ про результати навчання, суб'єкти підвищення кваліфікації можуть розробляти освітні програми за модульним принципом на основі модуля 3 «Особливості організації професійної

орієнтації та кар'єрного консультування на рівні базової / профільної середньої освіти» обсягом не менше 30 годин (1 кредит ЄКТС).

До реалізації змісту Типової програми залучаються фахівці, які мають: досвід здійснення професійної орієнтації та/або кар'єрного консультування здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) та/або розробки відповідних матеріалів за цим напрямом; досвід навчання дорослих та/або менторського супроводу педагогічних працівників, які провадять діяльність з професійної орієнтації та/або кар'єрного консультування; пройшли навчання за напрямом підготовки кар'єрних освітніх радників.

Суб'єкти підвищення кваліфікації можуть адаптувати зміст Типової програми в освітніх програмах з урахуванням потреб цільової аудиторії, специфіки професійної діяльності педагогічних працівників, регіональних особливостей, а також власного кадрового й навчально-методичного забезпечення. Обсяг таких змін не може перевищувати 30 % загального змісту освітньої програми, а також не повинен змінювати мету, очікувані результати навчання, компетентності (здатності) та загальну концепцію підготовки.

Під час розроблення освітньої програми на основі Типової програми суб'єктам підвищення кваліфікації рекомендується забезпечити її практико орієнтований характер та реалізовувати в очній або змішаній формі. Перевагою буде застосування активних методів навчання, зокрема аналізу практичних кейсів, моделювання індивідуальних і групових консультацій, рольових ігор, тренінгів, практичної роботи із цифровими ресурсами, проектування кар'єрних заходів, а також розроблення практичних матеріалів, які слухачі зможуть безпосередньо використовувати у своїй професійній діяльності.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, заочна, дистанційна), дуальна, на робочому місці. Форму підвищення кваліфікації визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток та вдосконалення фахових компетентностей педагогічних працівників, необхідних для виконання функцій кар'єрного освітнього радника, ефективної організації профорієнтаційної роботи та кар'єрного консультування здобувачів освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

ознайомити з державною політикою, нормативно-правовими засадами, європейськими підходами та сучасними тенденціями розвитку професійної орієнтації і кар'єрного консультування в системі освіти;

сформувати цілісне розуміння місії, професійних ролей, трудових функцій, етичних засад діяльності кар'єрного освітнього радника в закладі загальної середньої освіти;

розвивати здатність планувати, організовувати, координувати та оцінювати систему професійної орієнтації і кар'єрного консультування в закладі загальної середньої освіти;

сформувати вміння здійснювати індивідуальний і груповий кар'єрний супровід здобувачів освіти із застосуванням сучасних технологій, методів та інструментів профорієнтаційної діагностики, зокрема цифрових;

розвивати вміння формувати в учнів компетентність управління кар'єрою, готовність до усвідомленого вибору освітньо-професійної траєкторії, розвитку кар'єрної адаптивності та навичок навчання впродовж життя;

сформувати готовність інтегрувати професійну орієнтацію і кар'єрне консультування в освітній процес базової та профільної середньої освіти;

розвивати навички створення безпечного, інклюзивного, безбар'єрного та підтримувального освітнього середовища під час здійснення професійної орієнтації та кар'єрного консультування;

розвивати навички професійної взаємодії із педагогічними працівниками, батьками, роботодавцями, органами місцевого самоврядування, закладами професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, службами зайнятості та іншими партнерами;

сформувати готовність до професійної рефлексії, самооцінювання професійної діяльності та безперервного професійного розвитку.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться. Перелік сформовано з урахуванням змісту Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025–2030 роки, що орієнтований на формування здатностей у педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, що необхідні для виконання функцій кар'єрного освітнього радника, зокрема:

здатність здійснювати кар'єрний супровід учнів з урахуванням їхніх індивідуальних і освітніх потреб;

здатність добирати й застосовувати інструменти самопізнання, профорієнтаційної діагностики здобувачів освіти;

здатність здійснювати групове та індивідуальне кар'єрне консультування та підтримувати учнів в ухваленні рішень щодо подальшої власної освітньо-професійної траєкторії;

здатність надавати учням та їхнім батькам актуальну інформацію про профілі навчання, освітньо-професійні траєкторії, кваліфікації, професії та ринок праці;

здатність організовувати взаємодію з учасниками освітнього процесу та зовнішніми партнерами для реалізації профорієнтаційних заходів;

здатність розробляти й реалізовувати профорієнтаційні програми, заходи та практико орієнтовані активності для здобувачів освіти;

здатність формувати у здобувачів освіти компетентність управління кар'єрою, самовизначеність, рефлексію та навички усвідомленого вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії з урахуванням індивідуальних освітніх запитів, освітніх можливостей, професійних перспектив і потреб ринку праці;

здатність аналізувати потреби учнів і результати кар'єрного супроводу та використовувати ці дані для вдосконалення профорієнтаційної роботи закладу загальної середньої освіти;

здатність планувати, координувати та оцінювати систему кар'єрного супроводу в закладі загальної середньої освіти з урахуванням потреб здобувачів освіти та відповідно до стратегії розвитку закладу / громади.

Після набуття чинності професійного стандарту за професією «Кар'єрний освітній радник» суб'єкти підвищення кваліфікації мають привести освітні програми у відповідність до його вимог, забезпечивши узгодженість визначених у них компетентностей із компетентностями, передбаченими професійним стандартом.

Очікувані результати підвищення кваліфікації. За результатами підвищення кваліфікації слухачі зможуть:

застосовувати нормативно-правові акти, сучасні наукові підходи та європейські практики професійної орієнтації та кар'єрного консультування у професійній діяльності;

виконувати функції кар'єрного освітнього радника відповідно до визначених професійних ролей, принципів етичної діяльності та вимог сучасної системи освіти;

планувати, організовувати, координувати та оцінювати систему професійної орієнтації і кар'єрного консультування в закладі загальної середньої освіти;

проводити індивідуальне та групове кар'єрне консультування, використовувати сучасні технології, методи, цифрові сервіси та інструменти профорієнтаційної діагностики;

визначати освітні потреби, здібності, професійні інтереси та наміри, кар'єрний потенціал здобувачів освіти, інтерпретувати результати профорієнтаційної діагностики та використовувати їх під час планування кар'єрного супроводу;

сприяти формуванню в учнів компетентності управління кар'єрою, розвитку навичок самопізнання, ухвалення рішень, планування індивідуальної освітньо-професійної траєкторії, кар'єрної адаптивності й готовності до навчання впродовж життя;

проектувати і реалізовувати індивідуальні й групові профорієнтаційні заходи, професійні проби, навчальні візити, кар'єрні клуби та інші практико орієнтовані форми роботи;

інтегрувати професійну орієнтацію та кар'єрне консультування в освітній процес базової або профільної середньої освіти з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти;

створювати безпечне, підтримувальне, інклюзивне та безбар'єрне середовище для професійного самовизначення учнів;

налагоджувати ефективну взаємодію з педагогічними працівниками, батьками, роботодавцями, органами місцевого самоврядування, службами зайнятості та іншими партнерами з метою забезпечення професійної орієнтації та кар'єрного консультування здобувачів освіти;

здійснювати моніторинг результативності професійної орієнтації та кар'єрного консультування, аналізувати власну професійну діяльність, планувати професійний розвиток.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації: Оцінювання результатів підвищення кваліфікації здійснюється суб'єктом підвищення кваліфікації відповідно до розробленої та затвердженої ним системи оцінювання, що відповідає вимогам Типової програми. Під час оцінювання мають бути визначені та дотримані процедури, які забезпечують об'єктивність, валідність і достовірність результатів оцінювання.

Метою оцінювання є встановлення рівня досягнення слухачами очікуваних результатів навчання та їхньої готовності застосовувати набуті знання, уміння і навички під час виконання функцій кар'єрного освітнього радника в закладі загальної середньої освіти.

Система оцінювання, що розробляється суб'єктом підвищення кваліфікації, має забезпечувати:

відповідність оцінювальних завдань очікуваним результатам підвищення кваліфікації та змісту програми;

оцінювання всіх визначених Типовою програмою очікуваних результатів підвищення кваліфікації або їх логічно об'єднаних груп;

перевірку не лише професійних знань, а й практичних умінь, здатності застосовувати їх у професійних ситуаціях, ухвалювати обґрунтовані рішення та здійснювати професійну рефлексію;

використання чітких критеріїв та показників оцінювання для кожного оцінювального завдання;

фіксацію результатів оцінювання та визначення умов успішного завершення навчання.

Оцінювання має бути наскрізним і здійснюватися протягом усього навчання шляхом виконання практичних, рефлексивних та інших завдань. Підсумкове оцінювання є завершальним етапом оцінювання та має підтверджувати досягнення слухачем усіх очікуваних результатів підвищення кваліфікації.

Для оцінювання можуть використовуватися один або кілька взаємодоповнювальних інструментів, зокрема:

аналіз професійних ситуацій (кейсів);

виконання практичних завдань;

розроблення плану кар'єрного супроводу учня або групи учнів;

проектування профорієнтаційного заходу, заняття чи консультації;

добір та обґрунтування інструментів профорієнтаційної діагностики;

моделювання професійних ситуацій;

тестові завдання із включенням відкритих запитань на вирішення практичних та ситуаційних завдань;

підготовка портфоліо або інших результатів навчальної діяльності тощо.

Підсумкові заходи обов'язково мають бути практико орієнтованими й передбачати виконання комплексного практичного завдання, яке дає змогу перевірити здатність слухача інтегровано застосовувати результати навчання для виконання функцій кар'єрного освітнього радника.

Суб'єкт підвищення кваліфікації самостійно визначає форми, інструменти, порядок проведення та шкалу оцінювання, за умови обов'язкового дотримання вимог цієї Типової програми щодо наскрізності оцінювання, відповідності очікуваним результатам навчання, практико орієнтованості підсумкового оцінювання, наявності чітких критеріїв оцінювання та документування результатів навчання.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: за результатами успішного завершення навчання за Типовою програмою слухачі отримують документ про підвищення кваліфікації (свідоцтво, сертифікат тощо). Вид документа, що буде виданий слухачам, визначає суб'єкт підвищення кваліфікації.

Технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі та облік виданих документів мають відповідати вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників».

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва теми	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАР'ЄРНОГО ОСВІТНЬОГО РАДНИКА					
Тема 1.1. Нормативний регламент професійної діяльності кар'єрного освітнього радника	2	4	2	-	8
Тема 1.2. Європейські підходи до кар'єрного консультування та їх інтеграція в освітній процес закладів загальної середньої освіти України	-	6	-	-	6
Тема 1.3. Профіль кар'єрного освітнього радника	2	2	-	-	4
Тема 1.4. Організаційні засади діяльності кар'єрного освітнього радника в умовах Нової української школи	-	4	2	-	6
Контрольні заходи	-	-	-	2	2
<i>Разом за модулем</i>	4	16	4	2	26
МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ КАР'ЄРНОГО ОСВІТНЬОГО РАДНИКА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
Тема 2.1. Профорієнтаційна діагностика здобувачів освіти в діяльності кар'єрного освітнього радника	-	6	2	-	8
Тема 2.2. Діяльність кар'єрного освітнього радника щодо формування компетентності управління кар'єрою та сприяння професійному самовизначенню здобувачів освіти	2	4	-	-	6
Тема 2.3. Технології та інструменти кар'єрного консультування для побудови індивідуальної освітньо-професійної траєкторії здобувачів освіти	2	6	-	-	8
Тема 2.4. Організація групової та індивідуальної профорієнтаційної роботи в закладі загальної середньої освіти	2	4	-	-	6
Тема 2.5. Створення безпечного, підтримувального, інклюзивного освітнього середовища для здійснення професійної орієнтації та кар'єрного консультування здобувачів освіти	-	4	-	-	4

1	2	3	4	5	6
Тема 2.6. Розбудова партнерської мережі для забезпечення професійної орієнтації та кар'єрного консультування здобувачів освіти	-	4	-	-	4
Контрольні заходи	-	-	-	2	2
Разом за модулем	6	28	2	2	38
МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ТА КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ НА РІВНІ БАЗОВОЇ / ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ					
<i>Варіативний складник</i>					
Базова середня освіта	Профільна середня освіта				
Тема 3.1. Інтеграція професійної орієнтації та кар'єрного консультування в освітній процес закладів базової середньої освіти	Тема 3.1. Підтримка освітньо-професійного переходу здобувачів профільної середньої освіти	2	-	2	4
Тема 3.2. Підготовка учнів закладів базової середньої освіти до вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії	Тема 3.2. Проектування і супровід індивідуальної освітньо-професійної траєкторії здобувачів освіти	2	6	-	8
Тема 3.3. Практико орієнтовані форми професійної орієнтації та кар'єрного консультування	Тема 3.3. Підготовка учнів до професійної реалізації та виходу на ринок праці	-	6	2	8
Разом за модулем		4	12	4	20
Підсумкові заходи		-	-	-	6
Усього		14	56	10	90

* Розподіл годин за видами діяльності має орієнтовний характер; послідовність і кількість годин на вивчення окремих тем може змінюватися суб'єктами підвищення кваліфікації залежно від особливостей розробленої програми, потреб цільової аудиторії та обраної форми навчання в межах часу, передбаченого цією Типовою програмою.

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАР'ЄРНОГО ОСВІТНЬОГО РАДНИКА

Тема 1.1. Нормативний регламент професійної діяльності кар'єрного освітнього радника

Сучасні виклики професійного самовизначення здобувачів освіти та роль професійної орієнтації в забезпеченні їхньої успішної освітньої і професійної самореалізації. Загальнонаціональні тенденції ринку праці та їх значення для професійної орієнтації здобувачів освіти. Вплив цифрової трансформації, автоматизації, роботизації, штучного інтелекту, демографічних процесів, воєнних і післявоєнних викликів на структуру зайнятості, професії та вимоги до компетентностей. Компетентності майбутнього, концепція навчання впродовж життя, кар'єрна адаптивність, кар'єрна стійкість і нелінійні кар'єрні траєкторії.

Державна політика України у сфері професійної орієнтації та кар'єрного консультування. Нормативно-правове забезпечення діяльності кар'єрного освітнього радника. Концепція професійної орієнтації та кар'єрного консультування в системі освіти України на 2025-2030 роки. Професійний стандарт «Кар'єрний освітній радник» як основа професійної діяльності; мета й призначення документа. Міжнародні та національні документи, що визначають сучасні підходи до професійного самовизначення молоді.

Профільна середня освіта в контексті реформи «Нова українська школа» та її взаємозв'язок із розвитком системи професійної орієнтації. Інституціоналізація кар'єрного освітнього радництва в системі загальної середньої освіти. Системи кар'єрного супроводу в закладі освіти.

Урахування нормативно-правових документів у професіограмі та посадовій інструкції кар'єрного освітнього радника. Підвищення кваліфікації та атестація кар'єрного освітнього радника.

Практичне відпрацювання професійних навичок щодо аналізу нормативно-правових документів для визначення професійних повноважень та організації діяльності кар'єрного освітнього радника. Аналіз тенденцій ринку праці та використання його результатів під час планування і реалізації профорієнтаційної діяльності в закладі освіти.

Тема 1.2. Європейські підходи до кар'єрного консультування та їх інтеграція в освітній процес закладів загальної середньої освіти України

Європейська політика у сфері професійної орієнтації та кар'єрного консультування. Концепції навчання впродовж усього життя (Lifelong Learning) та кар'єрного супроводу впродовж життя (Lifelong Guidance) як основа побудови сучасної системи кар'єрного супроводу здобувачів освіти в закладі загальної середньої освіти.

Ціннісні засади сучасної європейської системи кар'єрного супроводу. Принципи інклюзивності, рівності можливостей, гендерної чутливості, доступності кар'єрних послуг і підтримки різноманітності під час професійної орієнтації та кар'єрного консультування як європейські цінності.

Міжнародні підходи та європейські рамки компетентностей: рамка особистісних, соціальних та навчальних компетентностей (LifeComp) та рамка підприємницьких компетентностей (EntreComp).

Компетентності управління кар'єрою (Career Management Skills). Структура та зміст компетентностей управління кар'єрою. Формування в учнів умінь самопізнання, ухвалення кар'єрних рішень, планування освітньо-професійної траєкторії, професійної мобільності, кар'єрної адаптивності й готовності до навчання впродовж життя.

Європейські інструменти підтримки професійного самовизначення. Використання ресурсів Europass, Euroguidance та ESCO у практиці кар'єрного консультування. Інтеграція європейських підходів до професійної орієнтації в діяльність закладу загальної середньої освіти.

Практичне відпрацювання навичок щодо використання європейських ресурсів Europass, ESCO та Euroguidance для розв'язання практичних завдань у діяльності кар'єрного освітнього радника. Аналіз можливостей інтеграції підходів Career Management Skills, рамок компетентностей LifeComp та EntreComp, а також інструментів підтримки професійного самовизначення здобувачів освіти в систему професійної орієнтації закладу загальної середньої освіти.

Тема 1.3. Профіль кар'єрного освітнього радника

Місія кар'єрного освітнього радника в сучасній системі освіти та кар'єрного супроводу здобувачів освіти.

Профіль кар'єрного освітнього радника: структура професійної діяльності, трудові функції, професійні ролі (консультант, фасилітатор, модератор, координатор взаємодії, організатор профорієнтаційної діяльності тощо) та компетентнісний профіль (професійні, соціальні, комунікативні, цифрові, етичні, рефлексивні та інші компетентності). Практичне відпрацювання професійних ролей кар'єрного освітнього радника.

Особливості професійної діяльності кар'єрного освітнього радника, його місце в системі професійної орієнтації закладу освіти та відмінності від діяльності інших педагогічних працівників.

Професійні цінності та принципи діяльності кар'єрного освітнього радника: дитиноцентризм, добровільність, конфіденційність, недискримінація, інклюзивність, партнерство, доказовість, академічна доброчесність, повага до права здобувача освіти на усвідомлений вибір освітньої та професійної траєкторії.

Професійна ідентичність кар'єрного освітнього радника, самооцінювання рівня професійної компетентності, рефлексія власної професійної діяльності та планування безперервного професійного розвитку.

Розвиток навичок професійної комунікації та взаємодії зі здобувачами освіти, батьками, педагогічними працівниками, роботодавцями та іншими партнерами з питань професійної орієнтації і кар'єрного консультування.

Тема 1.4. Організаційні засади діяльності кар'єрного освітнього радника в умовах Нової української школи

Умови введення посади кар'єрного освітнього радника до штатного розпису закладу загальної середньої освіти та правові засади фінансування і оплати праці фахівця. Регламентація робочого дня та нормування робочого часу кар'єрного

освітнього радника в ЗЗСО: раціональний розподіл годин між роботою зі здобувачами освіти й іншими учасниками освітнього процесу та організаційно-методичною діяльністю.

Організація робочого простору кар'єрного освітнього радника: облаштування кабінету (локації) для проведення індивідуальних та групових профорієнтаційних зустрічей тощо. Моделювання облаштування профорієнтаційного простору (кабінету) з урахуванням вимог безпеки, доступності та конфіденційності.

Документальне забезпечення діяльності кар'єрного освітнього радника: ведення журналів обліку консультацій, карток професійного супроводу учнів, протоколів заходів, розроблення річного плану профорієнтаційної роботи та формування звітності щодо.

Моделі взаємодії, розподіл функцій та координація дій кар'єрного освітнього радника з класними керівниками, практичним психологом, соціальним педагогом та адміністрацією в межах реалізації наскрізної профорієнтаційної лінії Нової української школи (НУШ).

Відпрацювання алгоритмів взаємодії з адміністрацією закладу освіти, класними керівниками, практичним психологом, соціальним педагогом та іншими учасниками освітнього процесу. Аналіз професійних ситуацій щодо дотримання етичних принципів, конфіденційності, захисту персональних даних і профілактики професійного вигорання. Розроблення індивідуального плану професійного розвитку кар'єрного освітнього радника.

МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ КАР'ЄРНОГО ОСВІТНЬОГО РАДНИКА В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Профорієнтаційна діагностика здобувачів освіти в діяльності кар'єрного освітнього радника

Мета, завдання, функції профорієнтаційної діагностики здобувачів освіти. Особливості організації та вимоги до проведення профорієнтаційної діагностики учнів у закладі загальної середньої освіти. Вплив соціального середовища на професійне самовизначення сучасної молоді з урахуванням вікових особливостей підліткового та юнацького віку. Формування особистісної та професійної ідентичності учнів. Реалізація індивідуального підходу під час вивчення профорієнтаційних установок, цінностей, мотивації, самооцінки та самоефективності здобувачів освіти.

Комплексний підхід до вивчення здібностей, професійних інтересів, схильностей, виявлення актуальних можливостей, сильних сторін, цінностей та професійних прагнень здобувачів освіти. Інструменти профорієнтаційної діагностики (опитувальники, карти інтересів, вправи на самопізнання і саморефлексію), цифрові платформи та онлайн-інструменти. Вимоги до вибору інструментів профорієнтаційної діагностики з урахуванням вікових особливостей, індивідуальних і освітніх потреб учнів.

Інструменти діагностики, аналізу та нівелювання деструктивного впливу зовнішніх і внутрішніх чинників на вибір учня: тиску сім'ї, думки однолітків, впливу соціальних мереж, гендерних стереотипів, коливань ринку праці та сучасних суспільних викликів.

Інтерпретація результатів профорієнтаційної діагностики, підготовка висновків та їх використання для формування індивідуального профілю інтересів здобувачів освіти, визначення їхніх освітніх траєкторій і планування кар'єрного супроводу.

Особливості надання конструктивного зворотного зв'язку учням і батькам. Етичні аспекти діяльності кар'єрного освітнього радника: дотримання принципів конфіденційності та захисту персональних даних.

Аналіз практичних кейсів щодо вибору та особливостей застосування профорієнтаційних інструментів, вправ на самопізнання та самоєфективність.

Тема 2.2. Діяльність кар'єрного освітнього радника щодо формування компетентності управління кар'єрою та сприяння професійному самовизначенню здобувачів освіти

Орієнтація учнів на сучасний ринок праці України. Психолого-педагогічний супровід формування компетентності управління кар'єрою та професійного самовизначення учнів як чинник особистісного розвитку та мотивації до навчання впродовж життя.

Структура компетентності управління кар'єрою учнів: персональний компонент (розуміння власних інтересів, здібностей та цінностей), дослідницький компонент (орієнтація в системі освіти та трендах ринку праці), стратегічний компонент (уміння ухвалювати свідомі рішення і ставити цілі), діяльнісний компонент (навички самопрезентації, гнучкості й кар'єрної адаптивності), інформаційно-пошуковий компонент компетентності управління кар'єрою (пошук, критичне оцінювання, систематизація та використання інформації про освітні й професійні можливості, ринок праці та ресурси для планування індивідуальної кар'єрної траєкторії).

Оцінювання сформованості компетентності управління кар'єрою: проведення первинної діагностики кар'єрної грамотності учнів, розроблення карт індивідуальних потреб, залучення підлітків у професійні проби для виявлення прихованого потенціалу, покрокова координація вибору профільного навчання в базовій школі та стратегічне моделювання траєкторії вступу й працевлаштування старшокласників та ін.

Технології розвитку компетентності управління кар'єрою учнів: упровадження кар'єрного коучингу для стимулювання усвідомленого вибору, використання ігрових технологій і бізнес-симуляцій для моделювання ринкових умов, застосування кейс-методів (case-study) для аналізу реальних ситуацій, інтеграція проектних, дослідницьких та проблемно орієнтованих технологій під час створення учнівських стартапів, організація спостереження за роботою фахівців для ознайомлення з умовами праці, упровадження технологій критичного мислення і рефлексії, застосування методів наставництва (менторства) та тьюторського супроводу, використання цифрових інструментів кар'єрного консультування.

Технології та методи формування готовності здобувачів освіти до ухвалення свідомих рішень щодо власної освітньо-професійної траєкторії в умовах швидких суспільних і технологічних змін, алгоритми вибору, аналіз альтернатив, оцінювання ризиків і наслідків, кейс-метод, метод професійних проб і практичного занурення у світ професій, ігрові та симуляційні методи (рольові й ділові ігри, моделювання співбесід, центри оцінювання), фасилітаційні методи організації групового обговорення, спільного пошуку рішень і розвитку навичок командної взаємодії.

Організація інформаційної підтримки та навігації підлітків у професійному просторі. Вимоги щодо створення цифрового профорієнтаційного контенту для здобувачів освіти. Розбір та аналіз практичних кейсів професійного самовизначення учнів, які навчаються на рівні базової та профільної середньої освіти.

Психолого-педагогічна підтримка внутрішніх механізмів професійного самовизначення учнів на кожному віковому етапі. Алгоритми виявлення, профілактики та подолання психологічних бар'єрів, типових помилок і кар'єрних ризиків у процесі вибору фаху.

Тема 2.3. Технології та інструменти кар'єрного консультування для побудови індивідуальної освітньо-професійної траєкторії здобувачів освіти

Кар'єрне консультування в структурі професійної діяльності кар'єрного освітнього радника. Мета, принципи, етапи та алгоритм кар'єрного консультування. Види кар'єрних консультацій: вступна (настановча), скринінгова, інформаційно-пошукова (навігаційна), проєктувальна та коригувальна, їх призначення і особливості проведення. Практичне відпрацювання професійних навичок щодо моделювання різних видів кар'єрних консультацій, застосування технік кар'єрного консультування, інструментів підтримки усвідомленого професійного вибору та розроблення індивідуальної освітньо-професійної траєкторії для здобувачів освіти з різними освітніми потребами.

Інструменти кар'єрного консультування. Техніки активного слухання, відкритих запитань, фасилітації та підтримки усвідомленого вибору, мовні маркери емпатійного віддзеркалення, скрипти уточнення розмитих тверджень, алгоритми рефреймінгу обмежувальних переконань, протоколи фіксації проміжних результатів консультації, метафоричні карти професійних ролей, візуальні шкали оцінювання впевненості та чеклісти верифікації кар'єрних цілей.

Особливості кар'єрного консультування різних категорій здобувачів освіти. Робота з невизначеністю та кар'єрними сумнівами учнів, психологічна стабілізація, розвиток кар'єрної адаптивності та готовності до ухвалення рішень. Проєктування індивідуальної освітньо-професійної траєкторії і кар'єрного плану для здобувачів освіти, зокрема осіб з особливими освітніми потребами, на засадах безбар'єрності та розумного пристосування. Взаємодія з батьками та іншими учасниками освітнього процесу під час кар'єрного консультування. Моделювання взаємодії з батьками та іншими учасниками освітнього процесу під час проведення кар'єрних консультацій.

Цифрові інструменти кар'єрного консультування. Онлайн-платформи, державні вебресурси та інтерактивні сервіси для професійної орієнтації, діагностики, аналізу ринку праці й освітніх можливостей. Використання платформи Europass для створення цифрового портфоліо та документування досягнень здобувачів освіти. Цифрові сервіси Державної служби зайнятості. Захист персональних даних і цифрова безпека в діяльності кар'єрного освітнього радника. Практичне використання цифрових платформ і сервісів для професійної орієнтації.

Тема 2.4. Організація групової та індивідуальної профорієнтаційної роботи в закладі загальної середньої освіти

Мета, завдання та особливості організації індивідуальних і групових форм професійної орієнтації в закладі загальної середньої освіти. Принципи добору форм

роботи відповідно до вікових особливостей, освітніх потреб і професійних запитів здобувачів освіти.

Індивідуальні форми професійної орієнтації. Організація та проведення індивідуальних професійних проб, кар'єрних аудитів, робочих екскурсій, тристоронніх консультацій (учень — батьки — кар'єрний освітній радник). Методи індивідуальної роботи: моделювання професійних ситуацій, інформаційне мапування, контрактування подальших дій, співвіднесення індивідуальних особливостей із вимогами професій, розроблення індивідуальної освітньо-професійної траєкторії, підготовка першого резюме.

Групові форми професійної орієнтації. Організація та проведення навчальних тренінгів, майстер-класів, кар'єрних клубів, групових професійних проб, ярмарків професій, днів кар'єри, тематичних профорієнтаційних тижнів, професіографічних екскурсій, віртуальних турів, лекторіїв і просвітницьких заходів для батьків. Методи групової взаємодії: командне моделювання професійних кейсів, ділові профорієнтаційні ігри, фасилітаційні сесії, групові дискусії та спільна проєктна діяльність із використанням цифрових інструментів.

Практичне відпрацювання професійних навичок щодо проєктування, моделювання та проведення індивідуальних і групових профорієнтаційних заходів. Застосування методів фасилітації, організації командної взаємодії та проведення ділових профорієнтаційних ігор.

Оцінювання результативності профорієнтаційної роботи. Критерії, показники та інструменти оцінювання ефективності індивідуальних і групових форм професійної орієнтації.

Тема 2.5. Створення безпечного, підтримувального, інклюзивного освітнього середовища для здійснення професійної орієнтації та кар'єрного консультування здобувачів освіти

Зміст і структура підтримувального, безпечного та інклюзивного середовища для професійного і кар'єрного розвитку здобувачів освіти. Універсальний дизайн у навчанні та врахування принципів інклюзивного навчання в професійної орієнтації.

Організація професійної орієнтації з урахуванням індивідуальних освітніх потреб, здібностей, інтересів, соціального досвіду та життєвих обставин учнів. Адаптація інформаційно-методичних та профорієнтаційних матеріалів, профорієнтаційних заходів, методів, інструментів і консультацій до потреб різних категорій здобувачів освіти, зокрема учнів з ООП, внутрішньо переміщених осіб та інших категорій, що потребують додаткової підтримки відповідно до принципів універсального дизайну та інклюзивної освіти.

Запобігання гендерним, соціальним, культурним і професійним стереотипам у процесі професійного самовизначення. Гендерно чутливий підхід, розвиток культури поваги до різноманітності, забезпечення рівного доступу до інформації про освіту, професії та кар'єрні можливості.

Безбар'єрна комунікація в професійній орієнтації. Використання коректної термінології, етичних підходів до взаємодії, а також цифрових ресурсів і технологій для забезпечення доступності профорієнтаційних послуг та кар'єрної підтримки для різних категорій учнів. Відпрацювання навичок підтримувальної, безбар'єрної та гендерно чутливої комунікації.

Аналіз і розв'язання кейсів щодо створення безпечного, інклюзивного та травмоінформованого середовища під час проведення різних форм профорієнтаційної роботи. Оцінювання доступності профорієнтаційного середовища закладу освіти та розроблення маркерів / рекомендацій щодо його вдосконалення.

Тема 2.6. Розбудова партнерської мережі для забезпечення професійної орієнтації та кар'єрного консультування здобувачів освіти

Аналіз соціально-економічного профілю громади та регіонального ринку праці як основа планування професійної орієнтації. Дослідження демографічного й економічного профілю території, моніторинг кадрових потреб, дефіцитних професій і рівня оплати праці, аналіз регіонального замовлення на підготовку фахівців, вивчення вимог роботодавців до професійних компетентностей, використання елементів форсайт-прогнозування перспективних сфер зайнятості.

Міжвідомча та міжсекторальна взаємодія у сфері професійної орієнтації. Соціальне партнерство та мережування суб'єктів професійної орієнтації. Організація співпраці з роботодавцями, підприємствами, молодіжними центрами, Державною службою зайнятості, закладами професійної, фахової передвищої та вищої освіти, громадськими організаціями й органами місцевого самоврядування. Залучення представників професій до профорієнтаційних заходів. Співпраця з органами місцевого самоврядування щодо розширення можливостей професійної орієнтації та працевлаштування випускників, зокрема осіб з особливими освітніми потребами.

Формування локальної системи партнерства для професійної орієнтації та кар'єрного супроводу. Побудова моделі взаємодії «заклад загальної середньої освіти – батьки – органи місцевого самоврядування – роботодавці – заклади професійної, фахової передвищої та вищої освіти». Механізми партнерської взаємодії: договори про співпрацю, спільні плани профорієнтаційних заходів, мережеві програми, формування переліку партнерських організацій і баз для проведення професійних проб.

Практичне відпрацювання професійних навичок щодо мапування потенційних партнерів закладу освіти, розроблення моделі локальної мережі партнерства та плану міжсекторальної взаємодії. Моделювання співпраці з роботодавцями, представниками органів місцевого самоврядування, закладами професійної, фахової передвищої та вищої освіти, громадськими організаціями й іншими суб'єктами професійної орієнтації. Аналіз практичних кейсів щодо організації партнерської взаємодії та кар'єрного супроводу здобувачів освіти.

МОДУЛЬ 3. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ТА КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ НА РІВНІ БАЗОВОЇ / ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Варіативний складник «Базова середня освіта»

Тема 3.1. Інтеграція професійної орієнтації та кар'єрного консультування в освітній процес закладів базової середньої освіти

Особливості організації професійної орієнтації та кар'єрного консультування в 5-9 класах відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти.

Формування в здобувачів освіти навичок самопізнання, дослідження світу професій, усвідомлення власних інтересів, здібностей, цінностей і можливостей. Практичне відпрацювання професійних навичок щодо аналізу освітньої програми закладу загальної середньої освіти з метою визначення можливостей інтеграції професійної орієнтації та кар'єрного консультування в інваріантний і варіативний складники.

Методологічні підходи до організації професійної орієнтації та кар'єрного консультування в базовій середній освіті. Компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, партисипативний та практико орієнтований підходи.

Включення професійної орієнтації та кар'єрного консультування в освітній процес на рівні базової середньої освіти. Включення профорієнтаційного змісту в інваріантний складник освітньої програми через навчальні предмети та інтегровані курси, насамперед соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, а також інших освітніх галузей. Реалізація профорієнтаційного складника у варіативній частині освітньої програми шляхом проектування і впровадження курсів за вибором, факультативів та інших освітніх компонентів кар'єрного спрямування.

Проектування моделі інтеграції професійної орієнтації в освітній процес базової середньої освіти. Розроблення фрагментів навчальних занять, інтегрованих курсів або курсів за вибором із кар'єрним спрямуванням.

Тема 3.2. Підготовка учнів закладів базової середньої освіти до вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії

Освітньо-професійна траєкторія та її роль у кар'єрному розвитку особистості. Особливості організації кар'єрного супроводу учнів 8–9 класів закладів загальної середньої освіти під час вибору подальшої освітньої траєкторії. Практичне відпрацювання професійних навичок розроблення системи підготовки учнів 8–9 класів до вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії. Ознайомлення здобувачів освіти та їхніх батьків із варіантами здобуття профільної середньої освіти, можливостями академічних ліцеїв, закладів професійної, фахової передвищої та вищої освіти, а також іншими варіантами продовження навчання.

Підготовка здобувачів освіти до свідомого вибору профілю навчання або спеціальності та подальшого освітнього маршруту після завершення здобуття базової середньої освіти. Розвиток навичок самооцінювання, аналізу власних інтересів, здібностей, цінностей, освітніх потреб і професійних намірів як основи прийняття обґрунтованих освітніх рішень.

Методика ознайомлення учнів із сучасним ринком праці як основою усвідомленого професійного вибору. Використання інформації про потреби регіонального та місцевого ринку праці, перспективи розвитку професій, вимоги роботодавців, рівень і структуру оплати праці, чинники, що впливають на зайнятість і конкурентоспроможність фахівців. Формування в учнів умінь критично оцінювати інформацію про світ професій, аналізувати тенденції ринку праці та прогнозувати перспективи професійного розвитку.

Методичні підходи до формування в учнів уявлень про соціальні, економічні та ціннісні чинники професійного вибору. Використання освітніх ситуацій, вправ і кейсів для подолання гендерних стереотипів, формування уявлень про гідну працю, права працівників, економічну самостійність, фінансову грамотність і відповідальне планування професійного майбутнього.

Організація інформаційно-просвітницької роботи щодо вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії. Розроблення інформаційних матеріалів для здобувачів освіти та батьків, вправ із дослідження ринку праці, аналізу професійних можливостей і підтримки ухвалення усвідомлених освітньо-професійних рішень.

Тема 3.3. Практико орієнтовані форми професійної орієнтації та кар'єрного консультування

Організація заходів професійного ознайомлення з професіями та тенденціями розвитку ринку праці України. Використання навчальних візитів, професійних проб, профорієнтаційних екскурсій, зустрічей із представниками професій, майстер-класів, профорієнтаційних квестів, тематичних тижнів та інших практико орієнтованих форм професійної орієнтації.

Навчальні візити та профорієнтаційні екскурсії як інструменти професійної орієнтації, методика їх планування та проведення. Освітній потенціал безпосереднього ознайомлення здобувачів освіти з професійним середовищем, сучасними виробництвами, установами, організаціями та закладами освіти. Формування компетентностей управління кар'єрою засобами практико орієнтованого навчання.

Визначення освітньої мети та очікуваних результатів, добір баз проведення, підготовка здобувачів освіти, розроблення навчальних завдань до, під час і після заходу, організація педагогічного супроводу, рефлексії та оцінювання освітніх результатів.

Організаційно-методичне забезпечення практико орієнтованої професійної орієнтації. Планування взаємодії із соціальними партнерами, підготовка організаційної документації, забезпечення безпечних умов проведення заходів, використання алгоритмів, чеклістів, календарів профорієнтаційних заходів та інших інструментів організації професійної орієнтації.

Кар'єрне портфоліо як інструмент документування та рефлексії результатів професійної орієнтації. Фіксація індивідуальних досягнень, результатів навчальних візитів, професійних проб, профорієнтаційних екскурсій і дослідницьких завдань. Самооцінювання сформованості компетентностей управління кар'єрою та використання матеріалів портфоліо для планування подальшої освітньо-професійної траєкторії.

Проведення днів відкритих дверей, зустрічей із представниками закладів освіти, профорієнтаційних заходів та інформаційних кампаній для батьків.

Практичне відпрацювання професійних навичок проєктування навчального візиту або профорієнтаційної екскурсії, розроблення програми заходу, навчальних завдань, інструментів рефлексії та оцінювання результатів. Розроблення структури кар'єрного портфоліо та визначення критеріїв оцінювання результативності практико орієнтованої професійної орієнтації.

Варіативний складник «Профільна середня освіта»

Тема 3.1. Підтримка освітньо-професійного переходу здобувачів профільної середньої освіти

Особливості діяльності кар'єрного освітнього радника зі здобувачами профільної середньої освіти. Функції кар'єрного освітнього радника під час

супроводу переходу здобувачів профільної середньої освіти до подальшого навчання та професійної діяльності: визначення освітніх запитів і рівня кар'єрної готовності здобувача освіти; допомога у формуванні та порівнянні можливих освітніх і професійних маршрутів; фасилітація усвідомленого вибору без нав'язування рішень; взаємодія з батьками з дотриманням права здобувача освіти на власну позицію; перенаправлення до закладів освіти, Державної служби зайнятості, молодіжних, соціальних та інших спеціалізованих сервісів.

Формування кар'єрної ідентичності, кар'єрної готовності, самостійності, кар'єрної адаптивності та відповідальності за освітньо-професійні рішення. Розвиток умінь практичного застосування компетентностей управління кар'єрою під час переходу до подальшої освіти, професійної підготовки, зайнятості, підприємницької діяльності чи інших форм професійної реалізації.

Освітні та професійні можливості після завершення профільної середньої освіти. Аналіз можливостей продовження навчання в закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, участі в програмах Малої академії наук України, позашкільної освіти, волонтерських проєктах, міжнародних обмінах, грантових і стипендіальних програмах, стажуваннях та інших можливостях професійного розвитку.

Інформаційний супровід здобувачів освіти під час вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії. Надання інформації про умови вступу, зміст освітніх програм, кваліфікації, тривалість і вартість навчання, можливості фінансової підтримки, доступність освітніх послуг, перспективи працевлаштування та відповідність освітніх маршрутів інтересам, здібностям, цінностям і життєвим обставинам здобувачів освіти.

Практичне відпрацювання навичок створення персоналізованої карти можливостей для учнів; розроблення карти освітніх маршрутів для випускників академічного ліцею; підготовка порівняльної матриці освітніх маршрутів; розроблення інформаційних матеріалів (кар'єрного навігатора, пам'ятки або чеклиста) для учнів щодо вибору подальшого освітнього маршруту та підготовки до переходу від школи до навчання, професійної підготовки, зайнятості чи підприємницької діяльності.

Тема 3.2. Проєктування і супровід індивідуальної освітньо-професійної траєкторії здобувачів освіти

Функції кар'єрного освітнього радника під час проєктування та супроводу індивідуальної освітньо-професійної траєкторії: спільне зі здобувачем освіти проєктування індивідуального плану переходу; організація доступу до практичного професійного досвіду й партнерських можливостей; координація взаємодії з педагогами, батьками, закладами освіти, роботодавцями та іншими партнерами; моніторинг виконання плану, рефлексія результатів і коригування подальших кроків.

Проєктування індивідуальної освітньо-професійної траєкторії як складника кар'єрного розвитку здобувачів освіти. Поєднання результатів самопізнання, дослідження освітніх і професійних можливостей та практичного досвіду в індивідуальному освітньо-професійному плані. Визначення коротко- і середньострокових цілей, необхідних компетентностей, освітніх кроків, ресурсів, можливих бар'єрів, контрольних точок і критеріїв перегляду плану.

Планування альтернативних сценаріїв професійного розвитку. Розроблення основного та альтернативних сценаріїв освітньо-професійної траєкторії. Підготовка до змін, невизначеності, нелінійних кар'єрних траєкторій, повторного професійного вибору, зміни спеціальності, підвищення кваліфікації та навчання впродовж життя. Відпрацювання професійних навичок щодо розроблення індивідуальної освітньо-професійної траєкторії із порівнянням альтернативних сценаріїв подальшого навчання та професійної реалізації.

Сучасні моделі професійної реалізації та розвиток підприємливості. Ознайомлення з моделями професійної реалізації: наймана праця, самозайнятість, підприємництво, соціальне підприємництво, фриланс, платформна зайнятість, проектна діяльність та інші гнучкі форми праці. Розвиток підприємливості відповідно до рамки Європейської рамки підприємницьких компетентностей (EntreComp): виявлення можливостей, мобілізація ресурсів, планування, робота з ризиками, співпраця та перетворення ідей на практичні дії.

Організація досвідного навчання як складника кар'єрного розвитку. Професійні проби, спостереження на робочому місці (job shadowing), стажування, волонтерська діяльність, наставництво, підприємницькі та соціальні проекти як засоби формування готовності до професійної діяльності, навчання впродовж життя та адаптації до сучасного ринку праці. Проектування програм професійних проб і спостереження на робочому місці (job shadowing).

Аналіз кейсів щодо вибору альтернативних моделей професійної реалізації, переходу від школи до подальшої освіти чи професійної діяльності.

Тема 3.3. Підготовка учнів до професійної реалізації та виходу на ринок праці

Функції кар'єрного освітнього радника під час підготовки здобувачів освіти до професійної реалізації: навчання алгоритмів пошуку й перевірки освітніх та професійних можливостей; допомога у визначенні й презентації власних компетентностей; надання конструктивного зворотного зв'язку щодо резюме, мотиваційних листів і портфоліо; організація симуляцій співбесід, зустрічей із представниками закладів освіти та роботодавцями; забезпечення об'єктивної інформаційної підтримки та запобігання дезінформації.

Освітні та професійні можливості для молоді. Особливості пошуку, перевірка, критичне оцінювання та систематизація інформації про заклади освіти, освітні програми, гранти, стипендії, академічні обміни, волонтерські програми, стажування, професійні проби, вакансії та інші освітні й професійні можливості.

Підготовка здобувачів освіти до конкурсного відбору та професійної реалізації. Складання резюме, мотиваційного листа, формування електронного портфоліо, розвиток навичок самопрезентації, публічного виступу, проходження співбесіди та використання цифрових платформ для пошуку освітніх і професійних можливостей.

Підготовка до безпечного та відповідального виходу на ринок праці. Ознайомлення із сучасними вимогами роботодавців, ознаками гідної та безпечної праці, трудовими правами молоді, принципами недискримінації, захисту персональних даних, розпізнавання шахрайських вакансій і ризиків цифрового найму, відповідального використання технологій штучного інтелекту під час підготовки документів. Формування навичок безпечної поведінки під час професійного самовизначення, вибору освітньо-професійної траєкторії, пошуку

роботи та працевлаштування, інформування про ризики торгівлі людьми, трудової експлуатації та способи їх запобігання.

Відпрацювання навичок щодо проходження співбесіди та самопрезентації; підготовка пакета документів для вступу або працевлаштування. Аналіз вимог до вступу на освітні програми, стажування або вакансії та співвіднесення їх із компетентностями конкретного учня. Розв'язання практичних кейсів щодо безпечного працевлаштування, перевірки роботодавців, захисту трудових прав молоді та персональних даних.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п#Text>.
2. Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників : постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 672. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-п#Text>.
3. Концепція професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025-2030 роки : наказ Міністерства освіти і науки України від 24.11.2025 № 1541. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptsii-profesiinoi-orientatsii-ta-kariernoho-konsultuvannia-u-systemi-osvity-ukrainy-na-2025-2030-roky-ta-planu-zakhodiv-z-realizatsii-kontseptsii-profesiinoi-orient>.
4. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-п#Text>.
5. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1451729-24#Text>.
6. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
7. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.
8. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-п#Text>.
9. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>.

10. Професійний стандарт «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти»: наказ Міністерства освіти і науки України від 17.09.2020 № 568-21. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2021/09/22/Nakaz-568-zatverdzh.standartu.keriv.22.09.pdf>.

11. Професійний стандарт «Практичний психолог закладу освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 24.11.2020 № 2425. URL: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/rizne/2020/12/Standart_Praktychnyy_psykholoh.pdf.

Основна література

1. Заєць І. В., Шевенко А. М. Науково-практичне забезпечення профдіагностичної і профконсультативної діяльності : методичні рекомендації. Київ : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 124 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi73/0054016.pdf>.

2. Заєць І. В. Сучасна профорієнтаційна діагностика / Практ. посіб. К., ПООД імені Івана Зязюна НАПН України, 2025. 278 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi85/0065812.pdf>.

3. Ідеї з організації літніх клубів для дітей в громадах з фокусом на профорієнтацію дітей та підлітків : DECIDE Summer Club «Ми вдома – в Україні». Видання 3-тє, доповнене і перероблене / Жабенко Л., Гриньова М., Балабуст Н., Дробот М., Михайлова Т., Скоропляс Т., Задорожна Є., Гусак А., Омельченко Ю., Кечик О., Крилевець М., Буйдіна О., Кифоренко Т., Воробйова Г., Копилова Л., Боляк А., Боляк Н., Жабенко В., Саєнко Ю., Михалюк С., Бурдюг Н. / за заг. ред. Полторак В., Молчанової Ю. ; Швейцарсько-український проєкт DECIDE – «Децентралізація для розвитку демократичної освіти». Київ, 2026. 280 с.

4. Індекс майбутнього. Професійні очікування та розвиток підлітків в Україні : результати глибинного дослідження у сфері освіти. Фондація Олени Зеленської. 2025. URL: https://foundation-s3.s3.eu-north-1.amazonaws.com/Indeks_majbutnogo_Profesijni_ochikuvannya_2025_6b1deb470a.pdf.

5. Кар'єрний GPS: навчальна програма з особистісного розвитку і кар'єрного орієнтування з урахуванням гендерного різноманіття для учнів 8-9 класів : конспект вчителя. ГО «ГО ГЛОБАЛ», 2026. 229 с.

6. Навчальна програма курсу «Кар'єрний GPS: програма особистісного розвитку й кар'єрного орієнтування з урахуванням гендерного різноманіття. 8-9 класи» для закладів загальної середньої освіти. Ірина Плешакова. 2026. 31 с. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/navchalni-programi-kursiv-za-viborom/2026/np-karjernii-gps-grif.pdf>.

7. Навчальна програма курсу «Особистісний розвиток і кар'єрне орієнтування. 10-11 кл. Основний рівень» для закладів загальної середньої освіти / Плешакова І. URL: [https://mon.gov.ua/static-](https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/navchalni-programi-kursiv-za-viborom/2026/np-karjernii-gps-grif.pdf)

[objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2025/final-np-karjer-orijent-plesakova-docx.pdf](https://objects.mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2025/final-np-karjer-orijent-plesakova-docx.pdf).

8. Професії : модельна навчальна програма курсу за вибором для учнів та учениць 8–9 класів закладів загальної середньої освіти / Н. Г. Протасова, В. В. Полторак, Ю. О. Молчанова, Н. Ю. Балабуст, М. В. Гриньова, К. Борер, В. Вайдінгер. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 21.05.2026 № 819). Київ : Міністерство освіти і науки України, 2026. URL: <https://kucprppkmmr.od.gov.ua/wp-content/uploads/2026/06/21.05.26-Modelna-navchalna-programa-Kurs-za-vyborom-Profesiyi-dlya-uchniv-ta-uchenyts-8-9-klasiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osvity-avt.-Poltorak-V.-Molchano.pdf>.

9. Професії: професійна орієнтація у громадах, закладах освіти та на підприємствах. Посібник для учнів та учениць 8-9 класів ЗЗСО / А. Баяту, К. Борер, В. Вайдінгер, Н. Балабуст, М. Гриньова ; за ред. Н. Ветлі ; заг. ред. укр. версії Н. Протасової, В. Полторак, Ю. Молчанової, Я. Мозгової. К. : Швейцарсько-український проєкт DECIDE — «Децентралізація для розвитку демократичної освіти», 2026. 208 с.

10. Професійна орієнтація у Новій українській школі. 2020. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepczya-profori%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16_12_20-.pdf.

Додаткова література

1. Всеукраїнський проєкт з профорієнтації та побудови кар'єри «Обери професію своєї мрії». URL: <https://hryoutest.in.ua/>.

2. Дерево професій. Дія.Освіта. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://osvita.diaa.gov.ua/profession-tree>.

3. Платформа з профорієнтації та розвитку кар'єри. Офіційний інтернет-портал Державної служби зайнятості України. URL: <http://profi.dcz.gov.ua/>.

4. EntreComp (Entrepreneurship Competence Framework). Європейська рамка підприємницької компетентності. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/entrecomp-entrepreneurship-competence-framework_en.

5. Euroguidance : European network of national resource and information centres for guidance / European Commission. URL: <https://euroguidance.eu>.

6. Euroguidance Україна : офіційний вебсайт. URL: <https://euroguidance.nqa.gov.ua>.

7. Europass : European Union initiative for skills and career development / European Commission. URL: <https://europass.europa.eu>.

8. European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop). Guidance: supporting youth to manage their careers. Luxembourg : Cedefop, 2017. URL:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/vet-toolkit-tackling-early-leaving/intervention-approaches/guidance-supporting-youth-manage-their-careers>.

9. European Skills/Competences, Qualifications and Occupations (ESCO) / European Commission. URL: <https://esco.ec.europa.eu/en>.

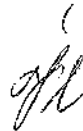
10. LifeComp (Life Competence Framework). Європейська рамка особистісних, соціальних компетентностей та компетентності «навчання впродовж життя». URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/lifecomp_en.

11. Schools involved / JOBS Project. Website of the Job Orientation Training for Businesses and Schools (JOBS) project. URL: <https://jobsproject.ro/schools-involved/>.

12. What you need to know on lifelong learning / UNESCO. URL: <https://www.unesco.org/en/lifelong-learning/need-know>.

13. World Economic Forum. The Future of Jobs Report 2025. Geneva : World Economic Forum, 2025. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025>.

Генеральний директор
директорату шкільної освіти

Інна КІЛЬДЕРОВА